

Aanwijzing relationeel geweld (2017.01)

Rechtskarakter

Aanwijzing i.d.z.v. artikel 5 lid 4 Rijkswet Openbaar Ministerie

Afzender

Procureur-generaal van Curaçao, van Sint-Maarten, en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Adressaat

Hoofdofficier van Justitie van Curaçao

Hoofdofficier van Justitie van Sint Maarten

Hoofdofficier van Justitie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Registratienummer

2017.01

Datum inwerkingtreding

1 juli 2017

1. Samenvatting

Het is de wens van de Procureur-Generaal dat het strafvorderingsbeleid in en tussen het OM Curaçao, OM Sint Maarten en OM BES voor zover mogelijk eenduidig is. Daarom is ervoor gekozen om één aanwijzing uit te vaardigen voor het gehele OM Carib.

Deze aanwijzing stelt regels over de opsporing en vervolging van relationeel geweld. Daarbij worden randvoorwaarden geformuleerd voor de invulling van lokale samenwerking tussen politie en Openbaar Ministerie (OM) en andere partners zoals de reclassering.

2. Begripsomschrijving

Met de term “relationeel geweld” wordt duidelijk gemaakt dat het geweld niet alleen plaatsvindt binnen een huis. Het gaat namelijk om geweld dat door iemand binnen de familie- of amoureuze relatie van het slachtoffer is/wordt gepleegd, ongeacht de plaats waar het geweld wordt gepleegd.

Bij relationeel geweld gaat het veelal om lichamelijke en/of seksuele geweldpleging al dan niet met beschadiging van goederen, waarbij de verdachte en het slachtoffer bloed- en of aanverwanten van elkaar zijn of een (buitenechtelijke) liefdesrelatie met elkaar dan wel met de wederhelft van een gehuwd echtpaar hebben of hebben gehad en/of (huis) vrienden(innen) van elkaar zijn. Het gaat daarbij om zowel mannen, vrouwen als minderjarigen en/of ouderen die slachtoffer of dader kunnen zijn van geweld binnen de relationele sfeer. Kindermishandeling, partnermishandeling en oudermishandeling zijn vormen van relationeel geweld.

De term “daderhulpverlening” omvat in deze aanwijzing behandeling van en trainingen en cursussen voor daders.

3. Doel van de aanwijzing

Het doel van deze aanwijzing is dat er uniformiteit ontstaat en een effectiever en efficiënter optreden van politie en OM in reactie op relationeel geweld.

Bij het bestrijden van relationeel geweld is het van groot belang om recidive te voorkomen. Hulpverlening aan dader en slachtoffer dienen in een zo vroeg mogelijke stadium te worden ingezet. Daderhulpverlening dient zich te richten op herstel van de ontstane normvervaging bij de dader en het aanleren van vaardigheden ter voorkoming van recidive. De hulp aan het slachtoffer dient veelal gericht te zijn op normherstel en op vaardigheden die bijdragen tot versterking van het zelfvertrouwen bij het slachtoffer en het afbreken van afhankelijkheidsbindingen. Hoewel in het kader van een OM-aanwijzing geen regels voor De reclassering kunnen worden gesteld, zijn in deze aanwijzing in afstemming met De reclassering wel enkele hoofdlijnen voor de te volgen werkmethode opgenomen, gebaseerd op de bestaande taken en bevoegdheden van De reclassering.

4. Kwetsbare positie minderjarige slachtoffers

Ook kinderen kunnen mishandeld en bedreigd worden. Gezien hun kwetsbare positie dienen politie en OM bij de opsporing en vervolging van relationeel geweld jegens minderjarigen rekening te houden met:

- de verschillen in juridische uitgangssituaties (de positie bij het zelf doen van aangifte versus aangifte doen namens het slachtoffer);
- de dubbele afhankelijkheidsrelatie van minderjarigen (wettelijk en sociaal) tegenover de vaak enkelvoudige afhankelijkheidsrelatie van meerderjarige slachtoffers (alleen sociaal), en
- de diagnostische (on)mogelijkheden bij medisch onderzoek naar letsel.

5. Randvoorwaarden

Er wordt door de parketleiding een contactfunctionaris relationeel geweld bij het parket aangewezen voor het coördineren van het beleid ten aanzien van de aanpak van relationeel geweld.

Voor het verwezenlijken van een voortvarende aanpak tegen relationeel geweld is nauwe samenwerking tussen het OM, politie en reclassering nodig. Deze samenwerking zal nader uitgewerkt worden in schriftelijke werkafspraken en zal actueel worden gehouden. Tenminste eenmaal per jaar zal door de contactfunctionaris door tussenkomst van de hoofdofficier aan de procureur-generaal worden gerapporteerd over de samenwerking tussen genoemde diensten.

6 Opsporing

6.1 Aanhouding en vastleggen sporen van geweld

Bij een heterdaadsituatie wordt een verdachte in beginsel aangehouden door de politie. De politie stelt de sporen veilig en hoort de getuigen. Lichamelijk letsel en vernielingen worden – met toestemming van het slachtoffer – zoveel mogelijk fotografisch vastgelegd.

Bij het veilig stellen van de sporen is het tevens van belang dat het letsel zo duidelijk mogelijk wordt omschreven met het oog op een juiste interpretatie ervan. Met het oog op de vastlegging en analyse van letsels bij levenden (slachtoffer en verdachte) is het wenselijk ondersteuning te vragen aan **de Forensisch Patholoog, die te bereiken is via +5999 4345100.**

De Forensisch Patholoog kan eventueel aanwijzingen geven over de opbouw van het forensische dossier met bijzondere aandacht voor het standaard beveiligen van wapens en de verkenning van het plaats-delict. In zijn afwezigheid gelieve contact op te nemen met de technische recherche die tevens ondersteuning kan verlenen bij de forensische aspecten bij de opsporing van relationeel geweld.

Indien er geen sprake is van een heterdaad situatie gaat de politie na verkregen toestemming van de officier van justitie over tot de opsporing en aanhouding van de verdachte. Wanneer voor het (de) geconstateerde feit(en) geen voorlopige hechtenis is toegestaan, wordt de verdachte ontboden op het politiebureau.

6.2 Aangifte

Uitgangspunt is dat in zaken van relationeel geweld waarvan de politie kennis krijgt, aangifte wordt gedaan door het slachtoffer. Wenst het slachtoffer geen aangifte te doen dan wordt de zaak besproken met de officier of contactfunctionaris die de mogelijkheden bekijkt voor een eventuele ambtshalve vervolging.

Alle aangiften van relationeel geweld worden ter beoordeling voorgelegd aan een hulpofficier. Bij kennisneming van relationeel geweld informeert de politie het slachtoffer over het strafproces, en beweegt de politie het slachtoffer zoveel mogelijk tot het doen van aangifte en bij belaging tot het indienen van een klacht.

Het verhoor van de verdachte en/of aangever en/of getuige wordt toegespitst op wie, wat, waar, waarmee, op welke wijze, wanneer en waarom (de zeven W's). Ter zake van het horen van kinderen moet in de regel terughoudendheid worden betracht. Gelet op de loyaliteitsconflicten die kunnen ontstaan, worden kinderen alleen als getuige gehoord als dat echt noodzakelijk is voor de bewijsvoering. Indien nodig vindt hierover door het OM afstemming plaats met de partners. Bovendien moet steeds bedacht worden of het kind mogelijk zelf ook slachtoffer is van kindermishandeling.

Bij het opmaken van een proces-verbaal ter zake relationeel geweld kan de checklist uit bijlage 1 worden gebruikt. In de aangifte wordt gemotiveerd aangegeven of het slachtoffer de wens heeft dat een straat- of contactverbod wordt opgelegd aan de verdachte en dat hij/zij op de hoogte wenst te worden gehouden van het strafproces.

De politie wijst aangevers op de mogelijkheid domicilie te kiezen op het politiebureau. De politie ziet erop toe dat de adresgegevens van een slachtoffer niet in het proces-verbaal worden vermeld. De adresgegevens worden nooit in het proces-verbaal opgenomen als het slachtoffer zich op een schuiladres bevindt; dit geldt ook voor de adresgegevens van minderjarige kinderen die op een ander adres zijn ondergebracht. De politie zorgt in die gevallen voor vermelding van een postadres van het slachtoffer.

Indien het slachtoffer aangeeft dat hij/zij de opsporing of vervolging wenst te stoppen wordt daar een melding van gemaakt in een proces-verbaal van bevinding waarbij wordt ingegaan op de redenen daartoe. Dit proces-verbaal wordt toegevoegd aan het dossier. Indien een slachtoffer in een later stadium aangeeft de aangifte te willen intrekken, moet worden uitgelegd dat dit juridisch niet mogelijk is, maar dat het slachtoffer wel een brief aan de officier van justitie kan schrijven met de eigen mening over de wenselijkheid van strafvervolging. Ook wanneer het slachtoffer in een dergelijke brief de aangifte nuanceert of aangeeft niet te willen dat de verdachte wordt gestraft, blijft vervolging in beginsel geïndiceerd.

Bij klachtdelicten kan de klacht binnen 1 maand worden ingetrokken, wat leidt tot het vervallen van de bevoegdheid tot opsporing en vervolging.

6.3 Inverzekeringstelling

Tijdens de inverzekeringstelling voert de hulpofficier overleg met de officier van justitie over de vraag of de verdachte moet worden voorgeleid aan de rechter-commissaris, of moet worden heengezonden met een dagvaarding of uitnodiging tot een officierszitting. In beginsel doet de officier van justitie een verzoek aan De reclassering om advies uit te brengen. In geval van recidive wordt de verdachte in beginsel voorgeleid aan de rechter-commissaris.

Door de hulpofficier wordt de reclassering in kennis gesteld van de in verzekeringstelling van verdachte. Daarbij wordt aangegeven dat het gaat om een relationeel-geweldzaak.

Bij schorsing van de voorlopige hechtenis worden in beginsel bijzondere voorwaarden in de vorm van een straat- of contactverbod en deelname aan daderhulpverlening gevorderd. Elektronisch toezicht behoort ook tot de mogelijkheden.

6.4 Vroeghulp door de reclassering

Naar aanleiding van de melding verricht De reclassering het nodige om een vroeghulp rapport op te stellen binnen 4 werkdagen nadat de in verzekeringstelling bij hen binnen is gekomen. In dat rapport wordt een inschatting gemaakt van het recidiverisico en de beïnvloedbaarheid van de verdachte en wordt tevens gerapporteerd over de mogelijkheden voor daderhulpverlening, de voortzetting van de relatie met het slachtoffer en eventuele kinderen, de noodzaak van het opleggen van bijzondere voorwaarden en een advies ten aanzien van een op te leggen straf.

6.5 Taak politie ex artikel 5 Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Indien het slachtoffer uitdrukkelijk geen aangifte wil doen en er onvoldoende grond bestaat de verdachte ambtshalve te vervolgen, kan de politie een gesprek aangaan met de verdachte en het slachtoffer om beiden te attenderen op hulpverleningsmogelijkheden. Het is gewenst dat de weergave van een dergelijk gesprek geregistreerd wordt ten behoeve van de dossiervorming in relationeel-geweldzaken. Artikel 5 Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba biedt een basis voor het aangaan van een dergelijk gesprek.

7 Vervolging en voorlopige hechtenis

Indien een verdachte in verzekering is gesteld neemt de hulpofficier contact op met de officier van justitie teneinde de (verdere) aanpak van de zaak te bespreken. De officier van justitie verifieert of sprake is van relationeel geweld.

In beginsel worden relationeel geweld zaken gedagvaard indien er sprake is van ernstig letsel, recidive, alcohol en of drugsgebruik en/of mishandeling met gebruik making van een wapen. Alleen zaken van relatieve ernst kunnen - in overleg met de hoofdofficier - op een HURA- of TOM-zitting worden afgedaan.

Wanneer de officier van justitie van mening is dat heenzending kan plaatsvinden, ziet deze, indien de zaak zich ervoor leent, erop toe dat er tevens direct een afdoeningsbeslissing wordt genomen.

In alle zaken waarin een afdoeningsbeslissing is genomen wordt het rapport of een advies van de reclassering geraadpleegd. Het rapport of advies omvat tenminste een inschatting van het recidive risico en beïnvloedbaarheid van de verdachte, daderhulpverlenings-mogelijkheden, contact met slachtoffer en eventuele kinderen, de noodzaak van het opleggen van bijzondere voorwaarden dan wel een contact en of straatverbod en een advies ten aanzien van een eventueel te vorderen straf.

Indien er ernstige bezwaren en gronden zijn voor de voorlopige hechtenis, wordt de verdachte voorgeleid aan de rechter-commissaris. Als schorsing van de voorlopige hechtenis geïndiceerd is, bevordert het OM zoveel mogelijk het opleggen van bijzondere voorwaarden zoals deelname aan daderhulpverlening of reclasseringsbegeleiding en/of een straat- of contactverbod. Het OM ziet erop toe dat het slachtoffer, de politie en eventueel Reclassering tijdig van de beslissing van de rechter-commissaris of van de raadkamer op de hoogte worden gesteld.

Indien blijkt dat de verdachte niet heeft voldaan aan de bijzondere voorwaarde(n), wordt de zaak onverwijld op zitting aangebracht voor inhoudelijke behandeling (bij voorwaardelijk sepot) of voor tenuitvoerlegging van het voorwaardelijk gedeelte van de straf (bij een voorwaardelijke straf).

8 Overgangsrecht

Deze aanwijzing is geldig vanaf de datum van inwerkingtreding. Deze aanwijzing komt in de plaats van de richtlijn geweld binnen de relationele sfeer Curaçao uit 2006 en de richtlijn huiselijk geweld en eergerelateerd geweld van het OM Nederland (2010A010).

mr. A.R.E. Schram
Procureur-Generaal

Willemstad, 1 juli 2017